

Hukuk Genel Kurulu 2023/1139 E. , 2024/581 K.

•

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ :Ticaret Mahkemesi

SAYISI : 2023/259 E., 2023/428 K.

KARAR : Davanın reddine

ÖZEL DAİRE KARARI : Yargıtay 6. Hukuk Dairesinin 18.01.2023 tarihli ve 2022/634 Esas, 2023/105 Karar sayılı BOZMA kararı

Taraflar arasındaki itirazın iptali isteminden dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın usulden reddine karar verilmiştir.

Kararın davacı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince başvurunun esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 6. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, İlk Derece Mahkemesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin Hatay ili, Kırıkhan ilçesi, Halepli-Bayraktar-Zafer Toka Hudut Hattına acil fiziki güvenlik sistemi yapım inşaatı işi için davalı ile 05.10.2016 tarihli sözleşme imzaladığını, müvekkilinin yaptığı işler için düzenlediği faturalara karşılık davalıdan bir kısım ödemeler aldığını, ancak davalının faturalardan kaynaklanan bakiye tutarı ödemediğini, bunun üzerine davalı aleyhine Ankara 28. İcra Müdürlüğünün 2017/17632 Esas sayılı dosyasında 600.000,00 TL tutarındaki alacağın tahsili için icra takibi başlatıldığını, davalının haksız olarak takibe itiraz ettiğini ileri sürerek itirazın iptali ile takibin devamına, %20 oranından az olmamak üzere icra inkâr tazminatının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; davacının 05.10.2016 tarihli sözleşmeye aykırı davranarak birçok işi eksik yaptığını, müvekkili tarafından eksiklerin giderilmesi ve gecikme cezasının ödenmesi için davacıya ihtarname gönderildiğini, müvekkiline ait ticari defterler incelendiği takdirde davacının alacaklı değil aksine borçlu olduğunun ortaya çıkacağını belirterek davanın reddi ile davacının asıl alacağın %20'sinden aşağı olmamak üzere kötüniyet tazminatına mahkûm edilmesini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 31.12.2020 tarihli ve 2017/743 Esas, 2020/726 Karar sayılı kararıyla; davaya esas olan takip talebinin 600.000,00 TL asıl alacak ve 14.104,11 TL işlemiş faiz olmak üzere toplam 614.104,11 TL alacak yönünden düzenlendiği, ancak davalıya gönderilen ödeme emrinde asıl alacağın 600,00 TL gösterilerek işlemiş faiz ile birlikte toplam alacağın 14.704,11 TL yazıldığı, dolayısıyla davalı takip borçlusuna icra takip talebine uygun şekilde düzenlenmiş bir ödeme emri tebliğ edilmediği ve itirazın iptali davasının dava şartı olan "usulüne uygun düzenlenen ve borçluya tebliğ edilen ödeme emrine karşı yapılmış bir itirazın bulunması" koşulunun somut olayda gerçekleşmediği, oysa itirazın iptali davasının niteliğine göre usulüne uygun düzenlenmiş ödeme emrinin varlığının ön koşul olduğu gerekçesiyle davanın usulden reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF**A. İstinaf Yoluna Başvuranlar**

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 07.12.2021 tarihli ve 2021/767 Esas, 2021/1158 Karar sayılı kararıyla; mahkemece dosya kapsamındaki bilgi, belge ve toplanan deliller değerlendirilerek yasal düzenlemelere uygun ve isabetli gerekçeyle karar verildiği, mahkeme kararında usul ve esas yönünden yasaya aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Yargıtay 6. Hukuk Dairesinin 18.01.2023 tarihli ve 2022/634 Esas, 2023/105 Karar sayılı kararı ile, "...1. Dava, itirazın iptali davasıdır. Takip bedeli; takip talebinde 600.000,00 TL asıl alacak + 14.104,11 TL işlemiş faiz= toplam 614.104,11 TL, ilk ödeme emrinde 600.000,00 TL asıl alacak + 14.104,11 TL işlemiş faiz= 614.104,11 TL şeklinde talep edildiği halde yetkisizlik nedeniyle dosyanın gönderildiği yetkili icra dairesinden çıkarılan 2. ödeme emrinde talep edilen alacak 600.000,00 TL yerine maddi hata sonucu 600,00 TL asıl alacak yazılması nedeniyle 14.104,11 TL işlemiş faiz ile birlikte toplam 14.704,11 TL şeklinde yer almıştır. Ödeme emrinin takip talebine uygun bir şekilde hazırlanıp borçluya gönderilmesinin icra dairesinin görev ve yükümlülüğünde olduğu göz önüne alındığında, asıl alacak kaleminin 600.000,00 TL yerine maddi hata sonucu 600,00 TL olarak yazılması tamamen icra dairesinin sorumluluğundadır.

2. Ayrıca tüm yargılama boyunca hüküm verilinceye kadar bu husus taraflarca ileri sürülmemiş, esasen borçlu da borca itiraz ederken takip talebindeki alacağı da kapsayacak şekilde itiraz etmiştir. Nitekim işbu itirazın iptali davasının açıldığı tarih itibarıyla dava peşin harcı da 600.000,00 TL üzerinden hesaplanarak ikmal edilmiştir.

3. Dolayısıyla 600.000,00 TL'nin ödeme emrinde 600,00 TL şeklinde yazılması memur hatasından kaynaklı maddi hata kabul edilerek işin esasına girilmek suretiyle inceleme yapılması gerekirken 2. ödeme emrinin takip talebine aykırı düzenlendiği gerekçesi ile davanın usulden reddi doğru olmamış, hükmün bu nedenle bozulması gerekmiştir..." gerekçesiyle karar bozulmuştur.

B. İlk Derece Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile, önceki karar gerekçesi yanında ödeme emrinin takip talebine uygun olarak düzenlenmediğini gören takip alacaklısının icra müdürlüğünün yaptığı işleme karşı icra mahkemesinde şikâyet yoluna başvurabileceği, somut olayda takip hukuku çerçevesinde takip talebine aykırı şekilde gönderilen ödeme emrinin hukuki sonuç doğurmayacağı, bu hususun tarafların itirazına bağlı olmaksızın resen nazara alınacağı, zira itirazın iptali davasının niteliğine göre usulüne uygun düzenlenmiş ödeme emrinin varlığının ön koşul olduğu gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen direnme kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili, mahkemece tensip zaptında ve ön inceleme duruşmasında hiçbir eksikliğin bulunmadığı, dava şartlarının tam olduğu belirtildikten sonra neredeyse tahkikat aşaması bitmek üzereyken icra müdürlüğünün takip talebine aykırı şekilde ödeme emri düzenleyerek yaptığı hatalı işleminden dolayı müvekkilinin sorumlu tutulup davanın usulden reddedilmesinin doğru olmadığını, müvekkili tarafından dosyaya yapılan masraflar, emek ve mesai, dört yılı aşan süreden beri davanın devam etmesi, tahkikat aşamasında gereken tüm usul ve esasa ilgili işlemlerin yapılmış olması, Anayasa Mahkemesinin usul ekonomisi ile ilgili olarak verdiği bağlayıcı nitelikteki kararları birlikte değerlendirildiğinde, mahkemece davanın usulden reddine dair verilen kararın hukuka aykırı olduğunu, davanın reddine konu olan usulî eksikliğin icra müdürlüğünden kaynaklanan maddi hata niteliğinde olup, usulden redde karar verecek mahiyette önemli bir eksiklik bulunmadığı dikkate alınarak bu hususta müvekkiline süre verilip eksikliğin giderilmesi sağlandıktan sonra davaya devam edilmesi gerektiğini belirterek direnme kararının bozulmasını talep etmiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; somut olayda davanın dayanağı icra takip dosyasında yetkili icra müdürlüğünün ödeme emrini takip talebine uygun olarak düzenlememesi ve takip talebinde 600.000,00 TL olan asıl alacak tutarını ödeme emrine 600,00 TL şeklinde yazması karşısında bu durumun tamamen icra müdürlüğünün sorumluluğunda ve icra memurunun hatalı işleminden kaynaklanan maddi hata olarak mı kabul edileceği, yoksa usulüne uygun düzenlenerek davalı takip borçlusuna tebliğ edilen ödeme emrine karşı yapılmış bir itirazın bulunmadığı ve dava şartının gerçekleşmediği şeklinde mi değerlendirileceği; buradan varılacak sonuca göre davanın usulden mi reddedileceği yoksa işin esasının mı incelenmesi gerektiği noktasında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

1. 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 16 ncı, 58 inci, 60 ıncı, 61 inci ve 67 nci maddeleri

2. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 29 uncu maddesi

3. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 2 nci maddesi

2. Değerlendirme

1. Bilindiği gibi icra takibinin başlaması için alacaklının icra dairesine yazılı veya sözlü olarak ya da elektronik ortamda bir takip talebinde bulunması gerekir. Takip talebinin 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun (2004 sayılı Kanun) 58 inci maddesi ile İcra ve İflas Kanunu Yönetmeliği'nin 20 nci maddesinde düzenlenen hususları kapsamı zorunludur. Bunlar takip konusu alacağın kimliğinin belirlenmesine yarayan unsurlardır. Şöyle ki bu hususlar olduğu gibi ödeme emrine yansıtılarak borçlunun bilgisine sunulacak ve borçlu hangi alacak için takip edildiğini öğrenerek, buna karşı sahip olabileceği tüm savunma sebeplerine göre takibe karşı koymak ya da takibin sürdürülmesine izin vermek yolundaki tercihini kullanabilecektir. Resmî bir uyarı niteliğini taşıyan ödeme emri icra takibinin temelini teşkil eder. Ödeme emri takibin ilk önemli ve zorunlu aşamasını oluşturmakta ve sonraki tüm işlemler bu temel üzerine inşa edilmektedir. Şu hâlde alacağın kimliğini belirlemeye yarayacak zorunlu unsurlardan yoksun olan bir talebi icra müdürü dikkate alamaz ve buna dayanarak ödeme emri düzenleyemez. Aksi takdirde borçlunun şikâyeti üzerine ödeme emrinin iptali gerekir (İlhan E. Postacioğlu, İcra Hukuku Esasları, İstanbul, 2010, s. 151, 174).

2. Hemen belirtilmelidir ki; tasarruf ilkesinin bir sonucu olarak ödeme emri takip talebine uygun olarak düzenlenmelidir. 2004 sayılı Kanun'un 60 ıncı maddesinde belirtildiği üzere, ödeme emri iki nüsha olarak düzenlenir. Borçluya takip talebi değil ödeme emri gönderilmektedir. Başka bir ifadeyle ödeme emrinin bir nüshası borçluya gönderilir, diğeri icra dosyasına konulur. Alacaklı isterse kendisine ayrıca tasdikli bir nüsha verilir. Nüshalar arasında fark bulunduğu takdirde borçludaki muteber sayılır.

3. Ödeme emri tebliği borçluya karşı yapılan icra takip işlemlerinden birincisidir. İcra müdürlüğünün icra takip işlemi ödeme emriyle başlar ve ödeme emri bundan sonraki icra takip işlemlerinin şartıdır. Borçlu, kendisine karşı icra takibi yapıldığını ilk defa ödeme emri tebliği ile öğrenir (Baki Kuru, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, Ankara, 2013, s. 213).

4. İcra ve İflas Kanunu'nun 16 ncı maddesinde icra ve iflâs dairelerinin yaptığı işlemlerin Kanun'a ya da olaya uygun olmaması durumunda icra mahkemelerine yedi gün içinde şikâyet yoluna başvurulabileceği düzenlenmiştir; aynı maddenin ikinci fıkrasında ise bir hakkın yerine getirilmemesinden veya sebepsiz sürüncemede bırakılmasından dolayı her zaman şikâyet olunabileceği belirtilmiştir. Zira 2004 sayılı Kanun'un 61 inci maddesine göre gönderilen ödeme emrinin kendisinden beklenen sonuçları doğurması, ödeme emrinin borçluya tebliğ edilmesiyle mümkündür. Bu tebliğden sonra borçlu yasal süresi içinde takibe itiraz ettiği takdirde itiraz üzerine duran takibe devam edilebilmesi için takip alacaklısının ya itirazın kaldırılması ya da itirazın iptali yoluna başvurmaması gerekir.

5. Takip alacaklısı tarafından ödeme emrine süresi içinde itiraz etmiş olan takip borçlusuna karşı açılan itirazın iptali davası 2004 sayılı Kanun'un 67 ve devamı maddelerinde düzenlenmiştir. Anılan maddeye göre, bu davanın açılabilmesi için; ilâmsız takip yapılmış olması, borçlunun bu takibe itiraz etmesi, alacaklının itirazın kaldırılması için icra mahkemesine başvurmaması ve itirazın alacaklıya (davacıya) tebliğinden itibaren alacaklının bir yıl içinde mahkemeye başvurmuş olması gerekmektedir. İtirazın iptali davasının konusu, icra takibine konu edilen alacaklar olup, davanın amacı ise itirazla duran takibin devamını sağlamaktır. İtirazın iptali davası, yargılama usulü bakımından genel hükümlere tabidir.

6. İtirazın iptali davası yargılama usulü bakımından genel hükümlere tabi olduğundan; ispat külfeti normal bir alacak davasındaki ile aynıdır. Ancak her iki dava ispat yöntemleri ve hukuki sonuçları bakımından farklılıklar göstermektedir. Bu bağlamda belirtmek gerekirse; 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 190 ıncı maddesi gereğince ispat yükü kanunda özel düzenleme bulunmadıkça, iddia edilen vakiya bağlanan hukuki sonuçtan kendi lehine haklar çıkaran tarafa aittir. Bu genel kuralın dışında bazı hâllerde ispat yükü yer değiştirilerek davalı tarafa geçer. Davacı ya da davalı iddiasını ya da savunmasını 6100 sayılı Kanun'da belirtilen hükümlere göre ispat etmelidir. Buna göre yapılacak yargılama sonucunda mahkemece verilecek karar ya davanın kabulü ya da reddine yönelik olacak; ancak takibin iptali veya devamı hükmünü de içerecektir.

7. Görüldüğü üzere itirazın iptali davası, icra takibine sıkı sıkıya bağlı; itiraz üzerine duran icra takibinin devam edebilmesini sağlayan ve takip hukuku içinde olmakla birlikte maddi hukuk ilişkisinin de incelenerek uyumsuzluğu kesin hükümle sonuçlandıran bir davadır. Davanın takibe bağlılığı alacağın miktarı bakımından söz konusu olduğu gibi alacağın kaynağı bakımından da geçerlidir (Hukuk Genel Kurulunun 17.06.2021 tarihli ve 2017/11-1299 Esas, 2021/779 Karar sayılı kararı).

8. Geline aşamada uyumsuzluğun çözümü bakımından 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 29 uncu maddesine değinilmesinde fayda vardır.

9. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "Dürüst davranma ve doğruyu söyleme yükümlülüğü" başlıklı 29 uncu maddesi;

"(1) Taraflar, dürüstlük kuralına uygun davranmak zorundadırlar.

(2) Taraflar, davanın dayanağı olan vakialara ilişkin açıklamalarını gerçeğe uygun bir biçimde yapmakla yükümlüdürler" düzenlemesini içermektedir.

10. Bu maddenin birinci fıkrasında dürüstlük kuralı, ikinci fıkrasında ise doğruyu söyleme yükümlülüğü getirilmiştir ki bunlar "taraf hâkimiyeti"nin sınırları olarak görülmektedir.

11. Maddenin ilk fıkrası, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'ndaki (4721 sayılı Kanun) "dürüstlük kuralı"nın 6100 sayılı Kanun'daki görünümüdür. Mukayeseli hukukta da dürüstlük kuralına, Medeni Usul Kanunlarında yer verilmektedir. Bu kural, taraf usul işlemleri alanında etkisini gösterecektir. Söz konusu kurala aykırı olması hâlinde işlemin hukuki sonuç doğurması mahkemece önleneyecektir.

12. Doğruyu söyleme ödevi tarafların yargılamadaki yükümlülüklerinden biridir. Hukukun temel ilkelerinden biri olan dürüstlük kuralına yargılama sırasında da riayet edilmelidir. Yükümlülüğün ana noktaları vakıalar ve delillerdir. Yargılamada taraflar bir mücadele içinde olsalar da bu mücadelede her şeyin geçerli sayılacağı kabul edilemez. Muhakeme sürecine ilişkin değişik maddelerde de dürüstlük kuralına aykırı kötüniyetli davranışların önüne geçmek için bazı yaptırımlar öngörülmüştür. Tüm bu hükümlerin temelinde dürüstlük kuralına uygun davranmayı sağlama amacı yatmaktadır.

13. Maddenin ikinci fıkrasında, dürüstlük kuralının özel ve önemli bir unsuru olan doğruyu söyleme ödevi açıkça düzenlenmiş bulunmaktadır. Taraflar yargılamada kendi menfaatlerine uygun olarak neleri ileri sürüp sürmeyecekleri konusunda serbesttir, ancak ileri sürdükleri hususların doğru olması, beyan ve açıklamalarının gerçeğe aykırı olmaması gerekir. Taraflardan aleyhlerine olan hususları da beyan etmeleri beklenemez, ancak gerek kendilerine, gerek karşı tarafa ilişkin hususlarda yaptıkları açıklamalarda mahkemeyi yanıltmamaları gerekir. Doğruyu söyleme ödevi, hem yazılı hem de sözlü beyan ve açıklamalar için geçerlidir. Bu ödevde aykırılık hâlinde beyanlar mahkemece dikkate alınmayacak ve değerlendirilmeyecektir. Ayrıca tarafın bilinçli olarak yalan söylemesi bir usul hilesi oluşturabilir.

14. Davada dürüst davranma ilkesinden amaç 4721 sayılı Kanun'un 2 nci maddesinde yer alan "Herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır. Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz" ilkesinin eldeki davada da geçerli olduğunun vurgulanmasıdır (Ejder Yılmaz: Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, Ankara 2012, s. 310).

15. Dürüstlük kuralına veya hakkın kötüye kullanılması yasağına aykırı bir davranış, doğrudan hakkın mevcudiyetini ortadan kaldırdığından bir itiraz teşkil eder. Bu nedenle, dava dosyasındaki bilgi ve belgelerden hâkim, dürüstlük kuralına aykırı, hakkın kötüye kullanılması oluşturan davranışı tespit ediyorsa, ilgili tarafından ileri sürülmemiş olsa bile kendiliğinden (resen) bunu dikkate almalıdır (Mustafa, Dural/Suat, Sarı: Türk Özel Hukuku, 13. Baskı İstanbul 2018, s. 261-262).

16. Nitekim aynı ilkeler Hukuk Genel Kurulunun 12.09.2024 tarihli ve 2024/5-419 Esas, 2024/414 Karar sayılı kararında da aynen benimsenmiştir.
17. Tüm bu açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; davacı takip alacaklısı tarafından sözleşme kapsamında düzenlenen faturadan kaynaklanan bakiye 600.000,00 TL asıl alacak ile 14.104,11 TL işlemiş faiz olmak üzere toplam 614.104,11 TL'nin tahsili amacıyla Kızıltepe İcra Müdürlüğünde davalı takip borçlusu aleyhine ilâmsız icra takibi başlatıldığı, davalının icra müdürlüğünün yetkisine ve takibe itirazı üzerine dosyanın gönderildiği Ankara 28. İcra Müdürlüğünde ise 2004 sayılı Kanun'un 60 ıncı maddesi gereğince ödeme emrini takip talebine uygun olarak düzenlemekle yükümlü ve görevli olan icra müdürlüğünün yaptığı açık bir maddi hata sonucu ödeme emrinin 600,00 TL asıl alacak ve 14.104,11 TL işlemiş faiz olmak üzere toplam 14.704,11 TL üzerinden düzenlenerek davalıya tebliğ edildiği, davalının takip talebindeki tüm alacağı kapsayacak şekilde borca itiraz ettiği, ancak takip talebi ile ödeme emrinde istenen asıl alacağın farklı olduğuna dair herhangi bir itirazda bulunmadığı görülmektedir.
18. Öte yandan davacının başvuru ve peşin harcını takip talebinde istediği 600.000,00 TL asıl alacak üzerinden hesaplayarak bu tutara göre harcını tamamladığı eldeki davada, davalının yargılamanın hiçbir aşamasında ödeme emrinde 600,00 TL talep edilmesine rağmen davanın 600.000,00 TL üzerinden açıldığına yönelik itiraz ya da beyanda bulunmadığı, bu suretle 6100 sayılı Kanun'un 29 uncu maddesinde düzenlenen dürüst davranma ve doğruyu söyleme yükümlülüğüne aykırı davrandığı anlaşılmaktadır.
19. Bununla birlikte mahkemece tensip zaptında ve ön inceleme duruşma tutanağında icra takip talebi ile ödeme emrinde belirtilen tutarların farklı olduğuna ilişkin değerlendirme yapılmamış, dava şartlarıyla ilgili herhangi bir eksiklik bulunmadığı saptandıktan sonra işin esasına yönelik inceleme ve araştırma yapılarak bilirkişilerden raporlar alınmış, defter incelemeleri yapılmış ve neredeyse tahkikat aşaması bitmek üzereyken davalıya icra takip talebine uygun şekilde düzenlenerek tebliğ edilen ödeme emrinin ve itirazın bulunmadığı gerekçesiyle dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar verilmiştir.
20. Görüldüğü gibi mahkemece 2004 sayılı Kanun'un 16/2 nci maddesi uyarınca süresiz şikâyet tabi olan ve icra müdürlüğünün hatalı işleminden kaynaklanan maddi hatadan doğan tüm sorumluluk davacıya yüklenerek ödeme emrinin takip talebine uygun olarak düzenlenmemiş olmasında takip talebinde belirttiği 600.000,00 TL üzerinden davasını açan takip alacaklısının hiçbir kusurunun bulunmadığı, yargılama aşamasında davalı tarafından 6100 sayılı Kanun'un 29 uncu maddesine uygun davranılarak takip talebi ve ödeme emri arasındaki tutar farklılığının ileri sürülmediği, yaklaşık üç dört yıl süren davanın tahkikat aşamasına geçildikten sonra usulden reddine karar verilmesinin yargılamanın çabukluğu ve usul ekonomisi ilkesine aykırılık oluşturacağı gözetilmeksizin sonuca varılması doğru olmamıştır.
21. Netice itibarıyla mahkemece davanın dayanağı icra takip dosyasında yetkili icra müdürlüğünün ödeme emrini takip talebine uygun olarak düzenlememesi ve takip talebinde 600.000,00 TL olan asıl alacak tutarını ödeme emrine 600,00 TL şeklinde yazmasının tamamen icra müdürlüğünün sorumluluğunda ve icra memurunun hatalı işleminden kaynaklanan açık bir maddi hata olarak kabul edilip işin esasının incelenmesi ve hâsıl olacak sonuca göre karar verilmesi gerekir.
22. Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmeler sırasında; yetkili icra müdürlüğü tarafından 600,00 TL asıl alacak ve 14.104,11 TL işlemiş faiz olmak üzere toplam 14.704,11 TL üzerinden ödeme emrinin düzenlenip davalıya gönderildiği, borca itiraz üzerine icra müdürlüğünce 14.704,11 TL'ye ilişkin olarak takibin durdurulmasına karar verildiği, takip talebinde herhangi bir usulsüzlük bulunmadığı ve 14.704,11 TL yönünden geçerli bir icra takibinin bulunduğu, itirazın iptali davasının koşulu olan geçerli bir icra takibinin bulunmasına ilişkin şartın 14.704,11 TL'lik tutar üzerinden gerçekleştiğinden bu miktara yönelik olarak uyuşmazlığın esasının incelenip sonucuna göre karar verilmesi gerektiği gerekçesiyle değişik bozma görüşü ile yetkili icra müdürlüğünde düzenlenen ödeme emrinde 600.000,00 TL asıl alacak yerine 600,00 TL asıl alacak yazılmasının icra memurunun maddi hatasından kaynaklandığı ve açık bir maddi hata olduğunun belirgin olduğu, ancak eldeki davada yargılamaya devam edilip işin esasına girilebilmesi için maddi hatanın düzeltilerek icra dosyasındaki ödeme emrinin gerçek alacak miktarı üzerinden düzenlenmesi gerektiği, ödeme emrinin takip talebine uygun düzenlenmediğini ve açık bir maddi hata yapıldığını tespit eden İlk Derece Mahkemesinin davacı takip alacaklısına mehil veya gerektiğinde kesin mehil vererek İcra Hukuk Mahkemesine ödeme emrini düzelttirmek için başvurması gerektiğini sonuçlarıyla birlikte ihtar etmesi ve davacı tarafından süresiz şikâyet yoluyla ödeme emrinin düzeltilmesi sağlandıktan sonra davanın düzeltilen ve aslında davalı takip borçlusunun borca itiraz iradesinin gerçekte iddia edilen miktarı içeren ödeme emrine ilişkin olduğunun kabulü ile işin esasına girilerek sonucuna göre karar verilmesi gerektiği

gerekçesiyle farklı değişik bozma görüşü ileri sürülmüş ise de, bu görüşler yukarıda açıklanan nedenlerle Kurul çoğunluğu tarafından benimsenmemiştir.

23. Hâl böyle olunca İlk Derece Mahkemesince önceki kararda direnilmesi doğru olmadığından, hükmün Özel Daire bozma kararında belirtilen nedenlerle bozulması gerekmiştir.

24. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

VII. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı 6100 sayılı Kanun'un 371 inci maddesi gereğince BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

Dosyanın 6100 sayılı Kanun'un 373 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine,

27.11.2024 tarihinde oy çokluğuyla kesin olarak karar verildi.

"K A R Ş I O Y"

Dava itirazın iptali davası olup; uyuşmazlık, takip talebinde 600.000,00 TL olan asıl alacak tutarının ödeme emrine 600,00 TL olarak yazılması karşısında, bu durumun İcra Müdürlüğünün sorumluluğunda maddi hata olarak mı kabul edileceği, yoksa usulüne uygun düzenlenerek tebliğ edilen ödeme emrine karşı yapılmış bir itiraz bulunmadığı ve dava şartının gerçekleşmediği gerekçesiyle davanın usulden reddine mi karar verilmesi noktasında toplanmaktadır.

Sayın Çoğunluk ile direnme kararının bozulması gerektiği konusunda görüş birliği bulunmakla birlikte, ne şekilde bozma yapılacağı konusunda görüş ayrılığı oluşmuştur.

Davacı ilk takip talebinde 600.000,00 TL asıl alacak ve 14.104,11 TL işlemiş faiz olmak üzere toplam 614.104,11 TL alacak talep etmiş, ilk ödeme emrinde bu talebe uygun şekilde ödeme emri tebliğ çıkarılmıştır. Ancak davalı borçlunun bu ödeme emrine öncelikle yetki itirazında bulunması ve borca da itiraz etmesi nedeniyle Kızıltepe İcra Müdürlüğünce alacaklı vekilinin dosyanın yetkili icra dairesine gönderilmesi talebi üzerine Ankara Nöbetçi İcra Müdürlüğüne dosyanın gönderilmesine karar verilmiş, dosya Ankara 28. İcra Müdürlüğünce esasa kaydedilip 18.09.2017 tarihinde ödeme emri çıkarılmasına karar verilmiş ve aynı tarihli ödeme emrinde asıl alacak 600,00 TL, işlemiş faiz 14.104,11 TL yazılarak 14.704,11 TL toplam alacak belirtilmiştir. Ödeme emrinin borçlu davalıya tebliği üzerine davalı vekili süresinde borca itiraz dilekçesi vermiş, Ankara İcra Müdürlüğünce 17.10.2017 tarihinde borca itiraz nedeniyle takibin durdurulmasına karar verilip durdurma kararında borç miktarı bu İcra Müdürlüğünce gönderilen ödeme emrindeki borç miktarı kadar olarak 14.704,11 TL yazılmıştır. Takibin bu miktar üzerinden durdurulması kararından sonra İİK madde 67'deki süre içerisinde işbu itirazın iptali davası açılmış ve gerek alacaklı gerekse borçlu tarafların, alacak miktarı konusundaki yanlışlığın farkına varmadıkları ve harcın ilk takip talebi ve ödeme emrindeki miktar üzerinden yatırıldığı gibi yargılamanın da bu miktara borca itiraz varmış gibi devam ettiği ve yapılan yargılama sonunda durumun tespiti üzerine İlk Derece Mahkemesince itirazın iptali davasının dava şartı olan, usulüne uygun düzenlenen ve borçluya tebliğ edilen ödeme emrine karşı yapılmış bir itirazın bulunması koşulunun somut olayda gerçekleşmediği gerekçesiyle davanın usulden reddine karar verilmiş, davacı vekilinin istinaf başvurusu üzerine Ankara Bölge Adliye Mahkemesince esastan ret kararı verilmiştir. Yüksek Özel Dairece ödeme emrinin 600,00 TL üzerinden düzenlenmesinin memur hatasından kaynaklı olduğu, maddi hata nedeniyle usulden ret yerine işin esasına girilmek suretiyle inceleme yapılması gerektiği gerekçesiyle hükmün bozulmasına karar verilmiştir.

Yetkisiz icra dairesindeki ilk takip talebinin ve ödeme emrinin düzenlendiği alacak miktarı ile yetkisizlik kararı üzerine dosya kendisine gelen yetkili icra dairesince çıkarılan ödeme emrinde ise 600.000,00 TL asıl alacak yerine 600,00 TL asıl alacak yazılmasının icra memurunun maddi hatasından kaynaklandığı ve açık bir maddi hata olduğu belirgindir. Ancak işbu davanın yargılamasına devam edilip işin esasına girilebilmesi için bu maddi hatanın düzeltilerek icra dosyasındaki ödeme emrinin gerçek alacak miktarı üzerinden düzenlenmesi gerekmektedir. Zira yetkili icra dairesinin takibin durdurulması kararında takip, maddi hata ile yazılan miktar üzerinden durdurulmuştur. İtirazın iptali davası sonucunda verilebilecek davanın kabulü kararında takibin iptaline karar verilecek olup; bir taraftan durdurulan miktar üzerinden ve ödeme emrindeki miktar üzerinden takip devam edecekken bir taraftan da hükümde ödeme emrinde bulunmayan ve durdurulmayan takip miktarı kadar alacak üzerinden kabin devamına karar verilmesi hükmü kendi içerisinde çelişkili olacaktır.

İcra ve İflas Kanunu'nun 60 ıncı maddesi, icra müdürüne takip talebine uygun ödeme emri düzenleme görevi vermektedir. Ayrıca İİK madde 16'da alacaklının süresiz şikâyet hakkı da düzenlenmiş olup; maddi hataya dayalı ödeme emrinin düzeltilmesi için alacaklının İcra Hukuk Mahkemesine süresiz şikâyetle bulunması mümkündür. Ödeme emrinin takip talebine uygun düzenlenmediğini ve açık maddi hata yapıldığını tespit eden İlk Derece Mahkemesinin davacı alacaklıya mehil ve gerektiğinde kesin mehil vererek İcra Hukuk Mahkemesine ödeme emrini düzelttirmek üzere başvurmasını sonuçlarıyla ihtar etmesi ve davacı alacaklı tarafından şikâyet yoluyla ödeme emrinin düzeltilmesi sağlandıktan sonra davanın düzeltilen ve aslında davalı borçlunun borca itiraz iradesinin gerçek iddia edilen miktarı içeren ödeme emrine ilişkin olduğunun kabulüyle işin esasına girilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekir.

Açıklanan nedenlerle; Sayın Çoğunluğun bozma gerekçesine katılamıyor; değişik bozma yapılması gerektiğini düşünüyorum.

"K A R Ş I O Y"

Dava alacaklı vekili, davalı borçlu şirket aleyhine Kızıltepe İcra Müdürlüğünde icra takibi başlattığı, 600.000,00 TL asıl alacak, 14.104,00 TL işlenmiş faiz olmak üzere toplam 614.104,00 TL üzerinden takip talebini İcra Müdürlüğüne verdiği, borçlu şirketin yetkiye ve borca itirazı üzerine icra dosyasının yetkili Ankara İcra Müdürlüğüne gönderildiği,

Ankara İcra Müdürlüğünce düzenlenen ödeme emrinde, asıl alacağın 600,00 TL işlemiş faizin 14.104,00 TL, toplam alacağın 14.704,00 TL olduğu belirtilerek, borçlu şirkete gönderildiği, borçlu şirketin borca itirazı üzerine, İcra Müdürlüğünce 14.704,11 TL borç miktarı üzerinden takibin durdurulmasına karar verildiği, alacaklı vekilinin itirazın iptali davası açtığı, Ankara 13. Asliye Ticaret Mahkemesince; itirazın iptal davasının ön koşulunun usulüne uygun düzenlenmiş ödeme emri olduğu, takip talebine uygun ödeme emri düzenlenmemiş olduğundan, ön koşulun mevcut olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar verildiği, davacı vekilinin istinaf başvurusunun Bölge Adliye Mahkemesince reddedildiği, davacı vekilinin temyizi üzerine, Özel Dairece; ödeme emrinin takip talebine uygun bir şekilde hazırlanıp borçluya gönderilmesinin İcra Dairesinin görev ve yükümlülüğünde olduğu, asıl alacak kaleminin 600.000,00 TL yerine maddi hata sonucu 600,00 TL olarak yazılmasının tamamen İcra Dairesinin sorumluluğunda olduğu, bu hususun tüm yargılama boyunca taraflarca ileri sürülemediği, dava açılırken harcın da 600.000,00 TL üzerinden ikmal edildiği, asıl alacağın ödeme emrinde 600,00 TL yazılmasının maddi hataya dayalı olduğu kabul edilerek işin esası incelenerek karar verilmesi gerektiğinden bahisle hükmün bozulmasına karar verildiği, İlk Derece Mahkemesince bozma kararına uyulmayarak direnme kararı verildiği, direnme kararının davacı vekili tarafından temyiz edildiği anlaşılmaktadır.

Şikâyet, İcra İflas Kanunu'nun 16 ncı maddesinde düzenlenmiştir. Şikâyet icra dairelerinin kanuna aykırı olan veya hadiseye uygun bulunmayan işlemlerinin iptali veya düzeltilmesi, yerine getirilmeyen veya sebepsiz sürüncemede bırakılan bir hakkın yerine getirilmesi için başvuru olan kendine özgü bir kanun yoludur.

Bir hakkın yerine getirilmesi veya sebepsiz sürüncemede bırakılmasından dolayı ve kamu düzenine aykırı olan işlemlere karşı süresiz olarak şikâyet yoluna başvurulabilir.

İcra mahkemesi şikâyet başvurusu üzerine şikâyetin reddine, şikâyetin kabulü ile şikâyetle konu işlemin iptaline ya da şikâyetle konu işlemin düzeltilmesine karar verebilir.

Somut uyuşmazlıkta, davalı borçlunun borcu itirazı üzerine davacı alacaklının itirazın iptali talebiyle açtığı davada, İlk Derece Mahkemesinin, ödeme emrinin usulsüz olması nedeniyle davanın usulden reddine ilişkin kararı doğru değildir.

İcra Müdürlüğünce takip talebine uygun ödeme emri düzenlenmesi gerekir. Ödeme emrinin, takip talebine uygun düzenlenmemesi işlemi, süresiz şikâyetle tâbidir.

Alacaklı vekili 600.000,00 TL asıl alacak, 14.104,00 TL işlemiş faiz olmak üzere, toplam 614.104,00 TL alacak yönünden takip talebinde bulunmuş, İcra Müdürlüğü 600,00 TL asıl alacak, 14.104,00 TL işlemiş faiz toplam 14.704,00 TL için ödeme emri düzenleyip borçluya göndermiştir. Borca itiraz üzerine İcra Müdürlüğünce 14.704,00 TL'ye ilişkin takibin durdurulmasına karar verilmiştir.

Takip talebinde bir usulsüzlük bulunmadığı gibi, 14.700,00 TL yönünden de geçerli bir takip mevcuttur.

Geçerli bir takibin mevcudiyeti itirazın iptali davasının koşuludur. 14.700,00 TL yönünden geçerli bir takip mevcut olduğundan Mahkemece bu miktara ilişkin uyuşmazlığın esasının incelenip değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerekir.

Özel Dairece bozma kararında belirtildiği gibi, ödeme emrinde asıl alacak tutarında, açık bir maddi hatanın varlığının kabulü gerekir.

İcra Müdürlüğünün açık maddi hataya dayalı yanlış işleminin düzeltilmesi yolu şikâyet başvurusunda bulunulmasıdır.

Alacaklının süresiz şikâyet yoluyla ödeme emrindeki hatanın düzeltilmesini İcra Mahkemesinden istemesi mümkündür.

İcra İflas Kanunu'nda düzenlenen, takip hukukuna özgü kanun yoluna başvuru yapılmadan, İcra Müdürlüğünce açık maddi hata yapıldığı gerekçesiyle 600,00 TL'yi aşan asıl alacak tutarı yönünden de uyuşmazlığın esası yönünden yargılama yapılması takip hukuku ve ilkelerine açıkça aykırıdır. Alacaklı da usulüne uygun takip talebinde bulunduğu hâlde İcra Müdürlüğünün maddi hatası nedeniyle asıl alacağın ödeme emrinde 600,00 TL gösterilmesi nedeniyle 600,00 TL'yi aşan asıl alacak tutarı yönünden sonradan takip hukukuna ilişkin yapılacak işlemlerde alacaklı aleyhine herhangi bir sonuç doğması da mümkün

değildir.

İlk Derece Mahkemesi kararının belirttiğim nedenlerle bozulması gerektiği kanaatinde olduğumdan Sayın Çoğunluğun bozma gerekçesine katılmıyorum.